

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 3

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Îrja a vizgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. J.P. Sartre szerint:
 - a. az ember esetében az esszencia megelőzi az egzisztenciát
 - b. Az ember esetében az egzisztencia megelőzi az esszenciát
 - c. az emberi létezés lényege az Istenhez való közelsége
 - d. az emberi lét célja a szerszámok készítése
2. A kérdés, amelyre az erkölcsfilozófia választ keres:
 - a. Melyek az igaz, és melyek a hamis vélemények?
 - b. Mi vagyok én?
 - c. Mely cselekedetek jók, és melyek rosszak?
 - d. Mit tudhatok?
3. **Nem** tartozik az alkalmazott etika kérdésköréhez:
 - a. a halálbüntetés
 - b. a klónozás
 - c. az eutanázia
 - d. a boldogság keresése
4. A negatív szabadság feltétele:
 - a. másoknak vagy a társadalmi rendnek ártó cselekvésekbe való bekapcsolódás
 - b. a politikai hatalom, vagy mások által előírt önkényes korlátozások hiánya
 - c. az államnak az egyén életébe való nagymértékű beavatkozása, melynek célja, hogy minden személy rendelkezésére állítsa saját céljai eléréséhez szükséges eszközöket
 - d. az egyéni célok eléréséhez szükséges feltételek megléte, mindenkinek azon képessége, hogy elérje, amit szeretne
5. L. Blaga szerint az ember:
 - a. csak a közvetlenben, a biztonságban létező
 - b. kultúrateremtő lény
 - c. misztériumban és felfedezésben létező
 - d. föltárja a közvetlent, de ezt nem lépi túl
6. A társadalompolitikai felelősség feltétele:
 - a. egy diktatórikus politikai vezetés
 - b. a szabadság feladása bizonyos kedvezményekért
 - c. az állam hatalmával való visszlése
 - d. a törvények tiszteletben tartása és megszegésük következményeinek a vállalása
7. Az alkalmazott etika jellemzője:
 - a. konkrét tettekre vonatkozó elmélkedés
 - b. általános tettekre vonatkozó elmélkedés
 - c. az erkölcsös cselekedetek egyetemes elveit határozza meg
 - d. az általában vett cselekedetek elemzéséből származtat erkölcsi elveket

8. Arisztotelész szerint az önmagáért, és nem másért követett cél:
- az intelligencia
 - az öröm
 - a boldogság
 - a gazdagság
9. Az alábbi kijelentések közül melyik a kanti kategorikus imperativus?
- Cselekedj úgy, hogy akaratod maximája, egyúttal mindenkor a fizika törvényévé válhasson.
 - Cselekedj úgy, hogy akaratod maximája, egyúttal mindenkor egyetemes törvénnyé válhasson.
 - Cselekedj úgy, hogy akaratod maximája, egyúttal mindenkor pszichológiai törvénnyé válhasson.
 - Cselekedj úgy, hogy akaratod maximája, egyúttal mindenkor oksági törvénnyé válhasson.
10. L. Blaga szemlélete szerint, amiben az emberi létezés értelme rejlik:
- több lehetőség közti választásban
 - a misztérium alkotás általi felfedezésében
 - a módszeres kételkedés gyakorlásában
 - az abszolút igazság megtalálásában

SUBIECTUL al II -lea

(30 de puncte)

A. A baloldali oszlopban megismerés kantiánus elméletére jellemző ismeretformák vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. a priori ismeretek	1. Tapasztalaton alapuló ismeretek.
b. a posteriori ismeretek	2. Olyan ítéletek, amelyekben az alanyak az állítmányhoz való viszonyát nem azonosság alapján gondoljuk el, és bővítőnek is nevezzük.
c. analitikus ismertek	3. Minden tapasztalattól független ítéletek.
d. szintetikus ismeretek	4. A törvénytiszteleten, és nem a hajlamon alapuló ítéletek.
	5. Olyan ítéletek, amelyekben az alanyak az állítmányhoz való viszonyát azonosság alapján gondoljuk el, és amelyeket magyarázóknak is nevezzünk.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: *bármely emberi megismerés a tapasztalattal kezdődik.*

8 pont

C. Példázza a tévedés szerepét/jelentőségét a megismerési folyamat fejlődésében!

6 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

A misztériumban és ráeszmélésben való létezés teljességgel emberi. (...) Ha néha az állat akár szerszámot, akár hajlékot készít, akár közösséget hoz létre, tettei nem a tudatos létmisztériumból és a feltárló létezésből fakadnak. Nem «alkotó» tettekről van szó, hanem az állat és különösen a faj világában, a létbiztonságról való gondoskodás sztereotip megnyilvánulásairól. A közvetlenségben való és a biztonságra irányuló létmódot nem lépi át egyetlen egy állat tudata sem.

(L. Blaga, *A metafora születése és a kultúra értelme*)

Válaszoljon az alábbi kérésekre:

- Nevezzen meg két léthorizontot a szövegrész alapján! **4 pont**
 - Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *létezés* és *kultúra* fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**
 - Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**
- B. Az erkölcs kérdésköre csakis az ember sajátja, akkor jelenik meg, amikor céljaink és a tények viszonyát elemezzük.
- Említsen meg három erkölcsi kérdést! **6 pont**
 - Példázza milyen szerepet tölt be az erkölcs egy ember életében! **6 pont**